Kritisk tenkning og GKI

INVEI - Andre samling på Sommarøya

Programm

1) Noen psykologiske teorier

2) Hva er KI kompetanse?

Programm

1) **Noen psykologiske teorier**

2) Hva er KI kompetanse?

Er dere kjent med noen av disse begrepene, og hvordan henger de sammen med kritisk tenkning?

- *Deskilling/ Kognitiv gjeld*
- *Kognitiv avlastning*
- *Metakognitiv latskap*
- Forankringseffekt
- Google effekt
- Automation bias

Kritisk tenkning og GKI – noen viktige begreper

- *Deskilling/ Kognitiv gjeld*

Unngå kognitiv anstrengelse → Akkumulert tap av forståelse eller ferdigheter fordi vi velger raske løsninger fremfor grundig tenkning

Kritisk tenkning og GKI – noen viktige begreper

- *Deskilling/ Kognitiv gjeld*

Unngå kognitiv anstrengelse → Akkumulert tap av forståelse eller ferdigheter fordi vi velger raske løsninger fremfor grundig tenkning

- *Kognitiv avlastning,*

Når vi bruker hjelpemidler (notater, kalkulator, AI, sjekklister) for å redusere mental belastning

Brukt strategisk: Frigjør kapasitet til dypere tenking

Bruk ukritisk: fører til deskilling fordi ferdigheter ikke øves

Kritisk tenkning og GKI – noen viktige begreper

- *Deskilling/ Kognitiv gjeld*

Unngå kognitiv anstrengelse → Akkumulert tap av forståelse eller ferdigheter fordi vi velger raske løsninger fremfor grundig tenkning

- *Kognitiv avlastning,*

Når vi bruker hjelpemidler (notater, kalkulator, AI, sjekklister) for å redusere mental belastning

Brukt strategisk: Frigjør kapasitet til dypere tenking

Bruk ukritisk: fører til deskilling fordi ferdigheter ikke øves

- *Metakognitiv latskap*

Manglende vilje til å overvåke, evaluere og korrigere egen tenkning (“det høres riktig ut, så jeg sjekker ikke”)

Kritisk tenkning og GKI – noen viktige begreper

- *Deskilling/ Kognitiv gjeld*

Unngå kognitiv anstrengelse → Akkumulert tap av forståelse eller ferdigheter fordi vi velger raske løsninger fremfor grundig tenkning

- *Kognitiv avlastning,*

Når vi bruker hjelpemidler (notater, kalkulator, AI, sjekklister) for å redusere mental belastning

Brukt strategisk: Frigjør kapasitet til dypere tenking

Bruk ukritisk: fører til deskilling fordi ferdigheter ikke øves

- *Metakognitiv latskap*

Manglende vilje til å overvåke, evaluere og korrigere egen tenkning ("det høres riktig ut, så jeg sjekker ikke")

- Forankringseffekt

Hva vi blir påvirket av først: Første informasjon vi møter setter et mentalt utgangspunkt (anker) som senere vurderinger justeres rundt.

Kritisk tenkning og GKI – noen viktige begreper

- *Deskilling/ Kognitiv gjeld*

Unngå kognitiv anstrengelse → Akkumulert tap av forståelse eller ferdigheter fordi vi velger raske løsninger fremfor grundig tenkning

- *Kognitiv avlastning,*

Når vi bruker hjelpemidler (notater, kalkulator, AI, sjekklister) for å redusere mental belastning

Brukt strategisk: Frigjør kapasitet til dypere tenking

Bruk ukritisk: fører til deskilling fordi ferdigheter ikke øves

- *Metakognitiv latskap*

Manglende vilje til å overvåke, evaluere og korrigere egen tenkning ("det høres riktig ut, så jeg sjekker ikke").

- Forankringseffekt

Hva vi blir påvirket av først: Første informasjon vi møter setter et mentalt utgangspunkt (anker) som senere vurderinger justeres rundt

- Google effekt

Hva vi velger å huske: Når vi vet at informasjon er lett tilgjengelig på nett, husker vi **hvor** vi finner den heller enn **innholdet**.

Kritisk tenkning og GKI – noen viktige begreper

- *Deskilling/ Kognitiv gjeld*

Unngå kognitiv anstrengelse → Akkumulert tap av forståelse eller ferdigheter fordi vi velger raske løsninger fremfor grundig tenkning

- *Kognitiv avlastning,*

Når vi bruker hjelpemidler (notater, kalkulator, AI, sjekklister) for å redusere mental belastning

Brukt strategisk: Frigjør kapasitet til dypere tenking

Bruk ukritisk: fører til deskilling fordi ferdigheter ikke øves

- *Metakognitiv latskap*

Manglende vilje til å overvåke, evaluere og korrigere egen tenkning ("det høres riktig ut, så jeg sjekker ikke").

- Forankringseffekt

Hva vi blir påvirket av først
Første informasjon vi møter setter et mentalt utgangspunkt (anker) som senere vurderinger justeres rundt

- Google effekt

Hva vi velger å huske: Når vi vet at informasjon er lett tilgjengelig på nett, husker vi **hvor** vi finner den heller enn **innholdet**.

- Automation bias

Tendensen til å stole for mye på automatiserte systemer (som algoritmer eller AI) og overse egen vurdering – også når systemet tar feil

Programm

1) Noen psykologiske teorier

2) Hva er KI kompetanse?

Hva inneholder digital kompetanse?

~~digital kompetanse~~

Kritisk digital kompetanse!

Undervisning *om* GKI

- Lag et eget undervisningsopplegg hvor du formidler kritiske tilnærminger til GKI. Dere har 45 minutter tid
- Dokumenter på en mate at andre kan bruke opplegget og at opplegget kan deles på INVEI netside
- Presenter opplegget i plenum